

Delavska Pravica

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Ima vsak četrtek pop.; v slučaju praznika dan poprej — Uredništvo: Ljubljana, Miklošičeva c. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo

Posamezna številka Din 1.—, ~ Cena: za 1 mesec Din 4.—, za četrt leta Din 10.—, za pol leta Din 20.—, za leto Din 40.— (mesečno) — Oglasi: po dogovoru

Oglasi, reklamacije in naročnina na uprave Delavska zbornica, Miklošičeva cesta 22, I. nad. Telefon 2265. — Štev. čekovnega računa 14.908

V novo leto

Težko borbo bije dandanes delavstvo za svoj življenjski obstanek. Neštete lepe besede, izgovorene in pisane, se v praktičnem vsakdanjem življenju izpreminjajo takorekoč v nič. Življenje gre svojo pot, ki mu ga narekuje sedanji kapitalistični družabni red. Vsak dan nove odpovedi, novo zniževanje plač, podaljševanje delovnega časa brez plačanij nadur. Vseposod se čuje, da je temu kriva gospodarska kriza, torej nekaj višjega, kar je prišlo samo od sebe in kot težka mora visi nad človeštvom. Zaradi gospodarske krize mora delavec na cesti, mora stradati njegova družina, zaradi gospodarske krize propada naš kmet in obrtnik. Toda ta kapitalistična gospodarska kriza je rodila tudi novo zlo in sicer krizo duha. Nihče ne ve poti iz te zagate, vse le filozofira in čaka...

Današnja gospodarska kriza pa je predvsem v krizi duha, znak, kako globoko se je zajedla kapitalistična ali materialistična miselnost v človeške vrste. Nadvlada kapitala v gospodarskem življenju si je zaslužila tudi duševnost človeka. Vse le misli, da tako pač biti mora in si skuša pri tem kapitalističnem gospodarskem sistemu pomagati kolikor se da, nikakor pa ne z ustvarjanjem kake nove miselnosti, ki naj prešine in objame ves prizadeti del človeške družbe, ki naj prelomi s preteklostjo in gradi novo osnovo medsebojnega družabnega sožitja. Nihče ne pomisli na to, da je danes tisti, ki strada in se peha za svoj življenjski obstoj, prav tako človek kot oni, ki mu sedanja gospodarska kriza nudi najlepšo priliko, da realizira prav vsa stremjenja svoje sebičnosti. Brez kake odgovornosti napram zemeljskim ali napram božji oblasti mirne vesti danes lahko gospodarski kapitalistični krogi ravnaajo z delovnim človekom. Da, še celo v javnosti s pohvalo kakega odličnega gospodarstvenika se daje tem krogom potuha glede na »lep« razvoj njihovih sebičnih lastnosti in se tako proslavljajo njihove »silne zmožnosti v umnem in spretnem gospodarjenju«.

Krščansko soc. delavsko gibanje gleda gospodarsko krizo in njene posledice malo drugače kot sedanja kapitalistična družba. Organizirani delavci ve, da so danes pisane in izgovorene besede brez pomena, ampak da je treba dejanj. Brez dejanj se ne more in se ne bo prav nič spremenilo in tudi gospodarska kriza se s samo filozofijo ne bo prav nič zmanjšala, pač pa rasti še okrepla, kar znači še večje trpljenje za tistega, ki si mora s svojim delom služiti svoj kruh. Kakor je gospodarska kriza prišla po organizirani poti vseh gospodarskih krogov od zgoraj navzdol, tako mora priti zboljšanje zopet le z organizacijo vseh delovnih slojev od spodaj navzgor. Le organizirano si bo delavstvo priborilo in to demokratičnim putem svoje pravice v podjetju, le po organizaciji bo želo uspehe tako po posameznih strokah kakor v celoti, prav tako pa tudi na javnem političnem pozorišču, v kolikor se dotika njegove socialne zakonodaje. V organizacijski skupnosti je zmaga delavstva, prav tako pa tudi kmeta in obrtnika, vseh skupaj pa v medsebojnem tovariškem podpiranju proti edinemu skupnemu sovražniku, kapitalizmu. S takim delom bo sama od sebe splahnela tudi gospodarska kriza, ki ni prav nič drugega kot gospodarska in duhovna nadvlada kapitalizma nad vsemi izkoriščanimi delovnimi sloji.

Prav v to borbo pa je v prvi vrsti poklicano krščansko delavstvo. Ono se v svoji borbi ne bori le za materialne dobrine, ampak hkratu tudi za svoja krščanska načela. V družabnem in gospodarskem življenju mora zopet vladati pojem človeškega dostojanstva, ki ga ima prav vsak človek na svetu, ne pa materialistično pojmovanje človeka.

Seja vodstva Jugoslovanske strokovne zveze Popolna enotnost v naših vrstah

Za dan 22. decembra l. l. je načelstvo Jugoslovanske strokovne zveze v Ljubljani sklicalo sejo vodstva, da poda svoje poročilo o zadnjih dogodkih, ki so se živo tikali organizacije. Na sejo so poslale svoje zastopnike razen treh oddaljenih skupin prav vse skupine in s tem jasno dokazale živo zanimanje za svojo organizacijo in dokumentirale skupnost v borbi krščanskega delavstva proti brezverskemu kapitalizmu. Pri seji je bilo navzočih 61 zastopnikov skupin, zato se je morala seja vsled pretesnih prostorov organizacije vršiti v mali dvorani Delavske zbornice.

Sejo je otvoril in vodil predsednik centrale tov. Srečko Žumer. Po pozdravu vseh navzočih je prečital pravkar došlo obvestilo skupine Rimske Toplice, da je prejšnji dan umrl predsednik skupine tov. Pečnik Jernej. Tov. Žumer se je pokojnega tovariša spomnil v par besedah, v katerih je podčrtal veliko njegovo pridnost v delu za organizacijo, nakar so vsi prisotni počastili njegov spomin s tem, da so se dvignili s sedežev.

Po otvoritvi seje sta podala najprvo tajnika centrale svoja poročila. Tov. Lombardo je svoje poročilo predvsem osredotočil na volitve obratnih zaupnikov in podal kratka in najvažnejša navodila k volitvam. Tov. Rozman pa je poročal o tekočih organizacijskih zadevah in o statističnem pregledu organizacije. Po tej statistiki je JSZ v letu 1935 porastla za 30%, kar je znak, da Jugoslovanska strokovna zveza povsem odgovarja času, v katerem živimo.

Po tajniških poročilih je predsednik podal svoje poročilo in točno orisal vse dogodke, ki so se v zadnjem času vršili. Svoje poročilo je izpopolnil s čitanjem nekaterih važnejših dopisov, ki so še bolj nazorno ilustrirali položaj, v katerem se nahaja Jugoslovanska strokovna zveza, in končno prosil vodstvo, naj popolnoma svobodno in nepristransko izjavi svoje mnenje in da potrebna navodila ožjemu načelstvu za delo v bodočih dneh.

Po predsednikovem poročilu, katerega so navzoči poslušali z največjim zanimanjem, je sledila debata. V tej zelo zanimivi in stvarni debati so nekateri govorniki s svojimi izvajani spopolnjevali predsednikovo poročilo, tako da je bila končna slika dela organizacije pred tako važnim forumom popolnoma jasna. Ob koncu debate je tov. Križnik iz Trbovelj predlagal vodstvu JSZ zahvalo ožjemu načelstvu s popolno zaupnico in prošnjo, da naj deluje po isti poti naprej, ker je to edino pravilna pot, katero delavstvo želi in pričakuje od svoje strokovne organizacije. Predlagana zaupnica je bila od vseh navzočih soglasno in z velikim odobravanjem sprejeta.

Pri slučajnostih so imeli tovariši še polno vprašanj o delu svojih skupin, na katera so dobili vsa potrebna pojasnila in navodila. Končno je predsednik zaključil to važno sejo Jugoslovanske strokovne zveze s prošnjo, naj vsi člani kot en mož sodelujejo z ožjim načelstvom, kajti v bodočnosti čakajo naše stvarno in pošteno delavsko gibanje težki časi. V skupnosti je moč, v slogi je sila!

Volitve obratnih zaupnikov

Javornik, 6. januarja 1936.

Kakor vsako leto, tako se bodo tudi letos v januarju izvršile volitve obratnih zaupnikov. Kako velikega pomena so te volitve za delavstvo, ve danes že sleherni delavec. Vsakdo ve, kako velikega pomena je dober delavski zaupnik. Vodstvo naše organizacije se resno zaveda položaja pred volitvami in je radi tega sklicalo dne 31. decembra sejo organizacijskih zaupnikov z dnevnim redom: Sestava kandidatne liste. Organizacijski zaupniki so si osvojili mnenje, da naj se lista sestavi kolikor mogoče tako kot lansko leto. V nedeljo, dne 5. t. m. se je vršil ob 11 dopoldne članski sestanek. Člani so se sestanka udeležili v zadovoljivem številu. Tov. predsednik je najprej poročal o zadnjih razpravah pri KID, katere so potekle brez uspeha. Razprave se bodo nadaljevale najbrž ta teden. Nato je prešel na volitve obratnih zaupnikov. Apeliral je na članstvo, naj pri sestavi kandidatne liste gleda na to, da se postavijo kandidati, ki bodo od-

Nihče na svetu ne sme trpeti pomanjkanja, nihče na svetu se ne sme smatrati za manjvredno ali iz človeške družbe izvrženo bitje. Eksistenca in ugled človeka, kar je njegova pravica od Boga dana, to je najvišji cilj naše borbe. Za tem ciljem bomo šli tudi v bodočem letu. V tesni medsebojni povezanosti po naši Jugoslovanski strokovni zvezi bomo kovali našo bodočnost. Če smo za to pot dovolj zrel in sposobni, nas ne bo na naši poti ustavila nobena sila. Čas je velik in zahteva velike ljudi. Bodočnost pa bo pokazala, koliko smo bili borci novih lepših dni.

S. Z.

govarjali razmeram časa, kajti zaupnik mora biti pošten, vztrajen in mora uživati zaupanje članstva. Prebral je kandidatno listo, ki jo je sestavil zbor zaupnikov, in je bila z malo spremembo v celoti sprejeta. Vsi kandidati so jo takoj brez oklevanja podpisali. Vsa sumničenja, da v organizaciji ni enotnosti, so prešla. Vsi člani so to vzeli z zadovoljstvom na znanje in že na sestanku pokazali, da hočejo delati na to, da bo naša lista dosegla število glasov, ki bo častno zanjo. Nato je tov. predsednik poročal, kaj in kdaj se vrše volitve. Apeliral je na člane, da vsak po svojih močeh v času pred volitvami pomaga vodstvu organizacije.

Pri slučajnostih je tov. blagajnik pozival člane, naj v redu plačujejo članarino in mu s tem omogočijo lažje poslovanje.

Tov. Gerdej je poročal, da KID sedaj ne bo več odtrgovala za godbo. Letos bo moral vsak sam zase to plačati. Naša dolžnost je, da to plačujemo tudi vnaprej, in sicer letno 24 dinarjev. To vsoto že vsak lahko zmore. S pozivom na delo je tov. predsednik zaključil lepo uspeli sestanek.

V soboto, dne 18. januarja še bodo vršile volitve obratnih zaupnikov, in sicer od petih zjutraj do enajstih zvečer. Volivno pravico ima vsak delavec, ki je izpolnil 18. leto starosti. Glasovalo se bo z glasovnicami. Naša glasovnica bo bele barve. Vsak naj belo glasovnico dene celo v kuverto, ostali dve, rdečo in modro, pa naj raztrga. Nihče naj ne naredi drugače! Vsakdo naj voli kolikor mogoče že dopoldne ali vsaj takoj popoldne. Vsak tovariš naj stori svoje! Vsi v boj za našo listo, za listo krščanskega delovnega ljudstva!

Novo ravnateljstvo OUZD v Ljubljani

V našem delavskem zavarovanju je prevzelo posle novo imenovano ravnateljstvo. Za predsednika ravnateljstva je bil izvoljen kot zastopnik delodajalcev g. Franc Kremžar, urednik »Slovenca« in predsednik »Društva združenih zasebnih nameščencev«, za prvega podpredsednika kot zastopnik delojemalcev g. Jonke, predsednik »Zveze združenih delavcev«, za II. podpredsednika kot zastopnik delodajalcev g. Matko Curk. Zastopniki Jugoslovanske strokovne zveze, ki so bili predlagani na listi Delavske zbornice v Ljubljani, in sicer tov. Srečko Žumer in tovariši: Peter Rozman, Ivan Pangeršič in Savene Franc, so pa podali demisijo, ker se je imenovanje izvršilo proti zamisli strokovnih organizacij, registriranih pri Delavski zbornici. JSZ stoji namreč na stališču, da je treba pri vseh socialno političnih zavodih izvesti popolno depolitizacijo. Ker že leta in leta to zahtevamo in poudarjamo v »Delavski Pravici«, bi naši tovariši ne ravnali dosledno našemu delu, ako bi ta imenovanja sprejeli.

Sankcije

Zveza narodov je ugotovila, da je napadalec, torej krivec vojne v Abesiniji, Italija. Po statutih Zveze narodov bi morale države članice naslopati s kaznimi proti državi napadalki. Te kazni imenujejo sankcije. Pri izvajanju sankcij se je pa pokazalo, da so prizadete v prvi vrsti male države. S sankcijami se je namreč prepovedal v prvi vrsti material, ki ga nimajo na razpolago velike države. Za sedaj je s sankcijami prepovedan v Italijo uvoz lesa in živil. Prepoved premoga in petroleja bi morali že davno izvršiti. Pa še niso. Vmes so roke trustov za petroleje in premog, tudi angleških.

Radi sankcij velike države gospodarsko skoraj nič ne trpe. Drugače je pa z malimi državami. Pri nas so začeli lesno delavstvo odpustiti v masah. V Bosni je odpustili 2000 lesnih delavcev. V Sloveniji so odpovedala službo vsa velika lesna podjetja na Gorenjskem (Dolenc, Heinrichar, Born,

Prvotno je bilo rečeno, da se bodo vršile volitve v OUZD, toda naknadno je ministrstvo za socialno politiko po bankski upravi poslalo Delavski zbornici in strokovnim organizacijam, tako od strani delodajalcev kot delojemalcev, da predlagajo svoje zastopnike. Z ozirom na to smo se zedinili na enoten predlog, katerega je predložila ministrstvu za socialno politiko Delavska zbornica. Ako že ni volitev, tedaj je vsaj pri tem predlogu prišla do izraza demokracija v toliko, da je organizirano delavstvo imenovalo svoje zastopnike. Toda ta predlog ministrstvo ni osvojilo, ampak je imenovalo druge ljudi v ravnateljstvo OUZD. Naše delo bo šlo tudi v bodoče za tem, da priborimo res pravo delavsko zastopstvo v vse delavske ustanove. Mnenja smo namreč, da edino delavski zastopniki, ki uživajo zaupanje v prvi vrsti organiziranega delavstva, morejo uspešno delati na izboljšanju tako delavskega zavarovanja in vse delavske socialne zaščite.

dalje »Jugoles« v Črnopolju). Torej bo ob kruh nad 800 delavcev, z družinami nad 1000.

Vojna v Abesiniji zopet dokazuje, da mora tudi za krivične vojne plačati račun — delovni človek. To bi bilo pa še bolj krivično, kakor je vojna. Zato je dolžnost odločujočih faktorjev, da pridejo prizadetemu delavstvu na pomoč.

V tem pogledu je bila pretekli teden deputacija lesnega delavstva pod vodstvom tovariša Lombarda pri g. banu. Pokazal je razumevanje za težki položaj delavstva in obljubil pomoč. Istotako je tudi centralno tajništvo delavskih zbornic v Belgradu poslalo centralni vladi posebno spomenico, v kateri je naslikalo težki položaj, v katerega je prišlo delavstvo radi ukrepov proti Italiji, in obenem predlagalo, da naj vlada dovoli dovolj kreditov za podporo brezposelnih lesnih delavcev.

Zaenkrat bi edino taki ukrepi mogli omiliti budo lesnega delavstva.

Anglija vodi

Pariški predlogi so mrtvi. Vrglo jih je angleško javno mnenje, ki ni moglo razumeti, kako je mogoče prisoditi nagrado Italiji, ki je napadla članico Zveze narodov. Lahko rečemo, da se je tokrat zgodilo prvič po svetovni vojni, da je javno mnenje zmagovalo v veliki bitki. Zgodilo se je to danes, ko je že skoraj polovica Evrope plen nedemokratskih režimov. Nedavno pa je še predsednik USA Roosevelt v svoji poslanici izjavil, da 85 do 90 odstotkov človeštva noče diktature; želi jo samo največ 10% narodov, pa še ti žive pod zakonom meča, ki ga pišejo diktatorji.

Kdo vodi v Angliji to javno mnenje, ki pobija krivico in zahteva zmago moralnih načel v mednarodnih odnošjih? Kdor le nekoliko opazuje pisanje angleških listov zadnjega časa, kmalu opazi, da to gigantsko borbo vodi in dirigira anglikanska cerkev. Anglikanski škofje pošiljajo pastirska pisma, ki so včasih že bolj politične nego verske vsebine. Cerkve v Angliji so polne tega razkola v vesti svetovja — in eto, v politiki je zmagovalo načelo, ki ga je izsilila krščanska cerkevna edinica.

Občni zbor RSS v Zagrebu

8. decembra se je vršil v Zagrebu občni zbor Radniškega strokovnega saveza. Občni zbor je po poročilih upravnih funkcionarjev sprejel dve resoluciji in sicer o minimalnih plačah in o delavsko-nameščenskem zavarovanju, ki sta bili odpisani na pristojna mesta. Zbor je obravnaval po poročilu tov. preds. Petka tudi zadevo glede osnovanja centrale krščanskih strokovnih organizacij Jugoslavije in sprejel na znanje željo, da naj se ta zamisel čimprej izvede.

Blagajniški promet je od zadnjega zbora znašal 268.218 Din, dohodkov in prilično toliko izdatkov. Na podporah je bilo vplačanih 13.560 Din, a izplačanih podpor je bilo 7.186 Din.

V ožji odbor so bil izvoljeni tovariši: Petek, dr. Podolsak, Špec, Donadini, Gotfried, Horvat, Kiki, Katnič in Koven.

Toda nikar si ne prikrivajmo oči! Javno mnenje je bilo v ozadju najbrž vendarle spretno izrabljeno, da v tej vojni med Italijo in Abesinijo ščiti pot angleškega imperijalizma skozi Sredozemlje in Indijski Ocean.

Bitka še zdavnaj ni dobljena in »Temps« je nedavno prinesel iz Italije razburljiv dopis, v katerem pravi, da nemško javno mnenje s simpatijami spremlja borbo mladega italijanskega imperijalizma. Nemčija pošilja v Italijo premog in vse surovine in vsi nemški vagoni, ki prihajajo v Italijo, nosijo napise: »Italijani, ne klonite... Fašisti, vzdržite do spomladi...« To se pravi, da Nemčija računa, da bo na pomlad lahko položila v italijansko tehniko tudi svoje račune. Preprosto gledano, bo to razkol Evrope v dva tabora z vsemi tistimi lastnostmi, ki so zažgale požar v letu 1914.

Gotovo je, da se bo v tem trenutku enotnost Evrope razbila, če se v ostali krščanski Evropi ne bo dvignil dovolj močan glas, ki bo lahko rešil krščanski značaj naše dobe, kakor je to sedaj doseglo anglikansko puritanistično javno mnenje v zgled vsej Evropi.

Augur.

Iz poročil, ki so bila podana na občnem zboru, je razvidno, da se tovariška zveza bori z velikimi težavami. Teren je namreč izredno težak in ji nedostaja sredstev, da bi za tako velik teritorij mogla uspešno vršiti delo, ki ga nalaga sedanji čas. Novemu odboru želimo pri njegovem težkem in napornem delu veliko uspehov na delu za izboljšanje položaja delavcev in nameščencev.

Delavci in nameščenci! Uveljavljajte svoje zakonite pravice. Izvolite v vseh obratih in delavnicah delavsko-nameščenske obratne zaupnike. Naj ne bo tovarne in delavnice, v kateri se ne bi izvolili zakoniti predstavniki delavstva: obratni zaupniki.

Drobne vesti

Nov ljubljanski občinski svet je bil imenovan tik pred božičem. Župan je prvak bivše SLS, odvetnik dr. J. Adlešič, podžupan pa bivši župan, liberalni prvak dr. Ravnikar. V občinski svet so med drugimi imenovani: 5 advokatov, 4 uradniki Okrož. urada za zavar. delavcev, več industrijcev, trgovcev, gostilničarjev, mesarjev, več državnih uradnikov, upokojeencev, tucaj privatnih uradnikov itd. Izmed 54 občinskih svetovalcev izgleda, da je en sam delavec. Socialni demokrati izjavljajo, da imajo v občinskem svetu dva zastopnika. Od krščanskih socialistov ni bil nobeden imenovan. Bivši podžupan iz dobe »Zveze delovnega ljudstva« dr. Ivan Stanovnik, ki je bil tudi imenovan, je pred zapisnega odstopil. — Kot glavno točko svojega programa je navedel novi župan — štedenje. Ljubljana je namreč grozno zadolžena, saj je najela v zadnjih 10 letih posojil za okoli 150 milijonov.

Nov dnevnik. Z novim letom je v Ljubljani pričel izhajati kot opoldanski dnevnik »Slovenski dom«. Urednik lista je g. Jože Košiček, urednik »Domoljuba«. List tiska Jugoslovanska tiskarna. V povojni dobi sta kot popoldanska dnevnika izhajala že »Večerni list« in »Novi čas«. Novi dnevnik prinaša politične in dnevne novice.

Izprememba vlade je bila zopet izvršena pretekli teden. Odstopila sta gradbeni in socialni minister, češ da se ne strinjata z delom vlade. Oba sta bivša radikala. Za gradbenega ministra je bil imenovan dr. Kožulj, Hrval, za socialnega pa radikal Cvetković.

Proti delovanju JRZ je nastopil član vrhovnega izvršnega odbora JRZ stari Aca Stanojević, da se ne strinja z delom stranke in tudi ne z vlado. Zato sta tudi dva ministra odstopila.

Izvršni odbor JRZ, to so dr. Stojadinović, dr. Korošec in dr. Spaho, je objavil, da ga stališče njegovega člana Stanojevića ne moti in da gre delo za organizacijo stranke normalno naprej.

Ustanavljanje organizacij JRZ po raznih banovinah različno napreduje. V dravski banovini je bila organizacija izvršena že skoraj pred 2 mesecema in je že izvoljen banovinski odbor. V drugih banovinah se sedaj ustanavljajo šele krajevne in okrajne organizacije. V JRZ je vstopil tudi predsednik Narodne skupščine Čirić, ki je bil izvoljen na Jevtičevi listi in postavljen za predsednika skupščine z glasovi opozicije proti listi JRZ. Dobil je nalog, da organizira stranko v Banatu.

Neki prvaki bivše JMO (Jugosl. muslimanske org.) iz Bosne so izdali letak proti članom bivše JMO, ki so vstopili v JRZ in zahtevajo sodelovanje z dr. Mačkom.

Uredbo o blagajniških zapisih (bonih) je izdala vlada. Vsota vseh bonov sme dosežati 500 milijonov dinarjev. Izplačati pa se morajo v dobi od 3 do 12 mesecev. Finančni minister je izjavil, da rabi državna blagajna ta denar za izplačilo starih letičnih dolgov in kot obratni kapital v mesecih, ko ni zadosti državnih dohodkov.

Primanjkljaj iz prorač. leta 1933/34 znaša po završenem računu 348 milijonov.

Izvoz v Anglijo se bo po sklenjenem sporazumu močel povečati. Naši državni je kot nadomestilo za izgubo radi sankcij dovoljen izjemoma večji izvoz živine, slanine in jaje.

Ministrstvo za gozdove in rudnike se bo popolnoma preuredilo, in sicer v smislu zakona o vrhovni drž. upravi od 31. marca 1929.

Predlog o razdelitvi Abesinije je propadel. Zlasti na Angleškem je nastala huda burja, tako da se je zamajala sama vlada, čeprav ima v parlamentu 240 glasov večine. Žrtve je bil zunanji minister Hoare. Na njegovo mesto je prišel Eden, dosednji minister za Društvo narodov. — Tudi v Franciji je Laval komaj še dobil večino v parlamentu ob priliki razprave o zunanji politiki — a še to le iz taktičnih razlogov radikalne stranke.

V Sredozemskem morju se Angleži pripravljajo. Kar se tiče pomorskega brodogoja sta se angleški in francoski generalni štab že sporazumela za skupen nastop. Sedaj se dogovarjajo še za vojne sile na suhem in v zraku. Anglija je vprašala tudi druge države okoli Sredozemskega morja in članice Društva narodov, če so pripravljene pristopiti na njeno stran v primeru, da bi jo Italija napadla. Vse države so odgovorile pritrdilno.

Italijanom slaba prede: na bojišču v Afriki in doma. Zlata so nabrali vsega skupaj za 100 milijonov lir ali za 14 dni vojne v Afriki. Izdatki Italije za vojno v Afriki znašajo dosedaj okoli 350 milijonov angleških funtov. Sankcije se vse bolj čutijo,

predvsem seveda pri delavstvu, katerega je vedno več brezposelnega.

Posredovati je začel sedaj poleg Lavala tudi belgijski kralj, čigar sestra je poročena z italijanskim prestolonaslednikom.

V Avstriji je bilo za božič amnestiranih večje število socialnih demokratov, ki so bili zaprti radi udeležbe pri februarški revoluciji l. 1934. Ta vladin odlok je našel v delavstvu dosti ugoden odmev; vendar so najbolj vneti revolucionarji še ostali v zaporih in je zato delavstvo še vedno nezaupno. Vlada namreč hoče, ali vsaj dela se tako, pridobiti delavstvo za sodelovanje v socialnih in gospodarskih, pa tudi političnih zastopih. Obljubljajo tudi demokratiziranje strokovnih organizacij, svobodne volitve v delavske zbornice in v socialno zavarovanje. Kajti danes je v strokovnih organizacijah komaj šestina tiste množice, ki je bila svobodno strokovno organizirana; in to kljub diktaturi. Vlada napoveduje novo socialno politiko in poziva podjetnike, da uvidijo krivice, ki se gode delavstvu. Zanimivo je pri vsem tem, da je to prav tisti vladni režim, ki je pripravil delavstvo ob toliko težko pridobljenih pravic. Podoba pa je, da ima vlada sedaj naenkrat za delavstvo toliko lepih besed samo zategadelj, ker ji gospodarsko in politično slabo gre in je zanjo že bližnja bodočnost hudo negotova. Italijanom gre slabo, Angleži zahtevajo vrnitev posojil, Hitler pa čaka z odprtim žrelom. Kancelar Šušnik gre te dni v Prago. Morda se bo tam srečal tudi s kakimi delavskimi emigranti.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je imel v parlamentu novoleten govor. Dejal je, da je danes na svetu 90% ljudi za mir, le 10% »držav« hoče ta mir motiti. To so države, kjer vladajo fašizmi in diktature: Italija, Nemčija, Japonska. Amerika bo v kakršnemkoli primeru nevtralna in ne bo podpirala ne napadalca ne napadenege. Parlamentu je predložil zakon, da more vlada prepovedati v vojujoče se države uvoz petroleja, bombaža, železa itd. — Če bo to sprejeto, bo tudi Društvo narodov lahko sklenilo prepoved izvoza petroleja v Italijo.

Za volitve delavskih obratnih zaupnikov

Delavci in nameščenci! Za vsa navodila in informacije glede volitev delavsko-nameščenskih obratnih zaupnikov se obračajte na svojo strokovno centralo: Jugoslovansko strokovno zvezo, Miklošičeva c. 22/I, Ljubljana.

Potreben volivni material za volitve delavsko-nameščenskih obratnih zaupnikov pošilja Delavska zbornica samo onim volivnim odborom, ki sporoče, v katerem obratu se bodo volitve obratnih zaupnikov izvedle. Vsi volivni odbori, ki zahtevajo od DZ volivni material, naj zato v dopisu točno navedejo, za katero podjetje se bo naročeno gradivo rabilo. Lahko pa to naroče tudi krajevne strokovne organizacije za več obratov skupaj.

Ako pa pišete JSZ in sporočite naslove obratov, v katerih bi volitve izvedli, bo oskrbela in poslala gradivo JSZ.

Z naročili za gradivo ne odlašajte!

V onih obratih, kjer ni zaposlenih nad 20 delavcev in se tedaj voli samo en obratni zaupnik, je treba, da sestoji volivni odbor najmanj iz treh članov. Ako so se v obratu že vršile volitve, tvori izvoljeni zaupnik, ki pritegne v odbor še dva druga delavca, volivni odbor. Tam, kjer pa volitev še ni bilo, tvorijo volivni odbor trije po zaposlitvi najstarejši delavci v obratu.

Seznam in potrdilo, da so po zaposlitvi najstarejši delavci v obratu, mora na zahtevo delavcev izstaviti podjetje.

Miklavževo darilo Jugoslovanski strokovni zvezi. Z dnem 6. decembra je bila datirana in podpisana od g. Jonkeja kot predsednika in g. Preželja kot tajnika Zveze združenih delavcev v Ljubljani okrožnica, katera je bila poslana vsem gg. duhovnikom. O njeni vsebini, čeprav je za JSZ in njeno članstvo skrajno žaljiva, ne bomo razpravljali in samo beležimo njeno izdajo.

† Jernej Pečnik

Skupino lesnega delavstva v Gračnici pri Rimskih Toplicah je zadela v razmehoma kratki dobi že druga huda nesreča. Niso še zaceljene rane zaradi smrti tovariša Janeza Majana, ko je prejel JSZ obvestilo, da ni več predsednika tovariša Pečnika. Na videz zdrav, krepak, je dne 23. decembra 1935, star komaj 37 let, omahnil med delom, zadet od kapi. Še pred par dnevi je vodil pogajanja za delavske pravice, da je podal še zadnjikrat zgled, kakšno pot mora hoditi pravi voditelj delavstva.

Pokojni tovariš Jernej je bil v resnici cel mož. Po svojem značaju odkrit, borben, v svoji duši mehak. Saj je sam večkrat poudarjal, da ne pozna sovraštva. Njegovo geslo je bilo: »Če ti kdo želi hudo, ali če te razžali, daj mu kruha.« Ta lepa,

lahko rečemo najlepša stran njegovega značaja pove vse. Tovariš Pečnik se je mogel, kadar je šlo za delavske interese, razhuditi do skrajnosti, toda ni ostala niti senca nevolje napram poedinim osebam, četudi so zaslužile grajo. Zaradi svojega delovanja v organizaciji in kot obratni zaupnik je imel od strani vodstva podjetja tudi kako neprijetno. Toda nikoli ni klonil ali se le za las umaknil. Kot tak je poznal vedno le ravno linijo. Prav tak kakor je bil pokojni Janez. Saj je tovariš Pečnik sam priznaval, da je njegov učenec.

Hudo je družini, ker je odšel oče in mož, nič manj pa ni hudo skupini in JSZ. Dela takih mož so vedno polna blagoslova in uspehov, zato jih bo pogrešal prav vsak. Tolažilna je zavest, da je takega moža vzgojila organizacija in da jih bo še. Radi tega so tudi v naši skupini še tovariši in tovarišice, ki bodo šli po stopinjah svojih padlih tovarišev, ki bodo stopili na njihovo mesto in vršili njihovo delo.

Vemo, da ne bo pokojni tovariš Jernej živel med delavstvom le z besedami, ampak da bodo tiste ideje, tista neuklonljiva borbenost za delavske pravice, ki je izžarevala iz njega, žarela v skupini še dalje in kazala delavstvu kot zvezda vodnica pot, ki pelje do delavske osamosvojitve.

Delavsko zavarovanje

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je pretekli mesec poročilo o svojem poslovanju v letu 1934. Smatramo za umestno, da se taka tiskana poročila izdajajo vsako leto, da se na ta način nudi vpogled v delovanje te važne ustanove, namenjene zaščiti delavčevega zdravja. Važna so ta poročila zato, da člani urada vidijo, kako se gospodarji z vplačanimi prispevki, kakšni so izdatki za posamezne vrste podpor, kako posluje splošna uprava in zdravniška služba, da izvejo o izboljšanju ali poslabšanju, ki je doletelo zavarovanje v preteklem letu. Kajti mnogokrat je res, da delavsko zavarovanje kritizirajo ljudje, ki dejansko o tem zavarovanju ne vedo dosti. Za pravo sliko o tako veliki ustanovi, ki letno pobere v Sloveniji do 40 milijonov dinarjev prispevkov, ki letno izplača nad 10 milijonov hranarine, nad 2 milijona za porodnice, nad 4 milijone za zdravniško službo, skoraj 4 milijone za zdravila, preko 5 milijonov za zdravljenje v bolnišnicah, nad 3 milijone za zdravljenje v sanatorijih — o taki ustanovi je dejanski potreben točnejši pregled za pravo sliko o poslovanju ter ceno o vrednosti in nevednosti tega zavarovanja. Nikakor ne smemo govoriti o kaki popol-

nosti tega zavarovanja, napačno pa bi bilo, če bi zavarovani člani in njihovi svojci tudi dejanske vrednosti zavarovanja za svoje zdravje ne znali prav ceniti in v zvezi s tem tudi zadostno brati.

Ta letna poročila pa niso važna in zanimiva samo za člane, ki so pri tem zavodu zavarovani, temveč tudi za ostalo javnost, ki se zanima za vprašanja javne zdravstvene službe ali pa gospodarskega stanja naše Slovenije. Iz pregledov, ki se v teh letnih poročilih navajajo, so razvidni tudi napredek in zaposlitev po posameznih vrstah gospodarskega življenja, naraščanje in padec posameznih vrst industrije, meze delavstva po posameznih krajih in po posameznih industrijah.

Mnenja smo, da je prav, da se delavstvo zanima za poslovanje teh zavodov, ki jih z velikim zneskom vsako leto vzdržuje. Zato bi bilo prav, da bi se vsako leto izdalo skromno tiskano poročilo z vsemi važnimi podatki o poslovanju. Letno poročilo je JSZ prejela v večjem številu izvodov in prav umestno bi bilo, da bi se o poslovanju OUZD razpravljalo na skupnih sestankih. Letno poročilo bomo razposlali večjim skupinam.

Papirničarji

Goričane-Medvode. V tednu od 8. do 15. decembra l. l. je imela naša skupina v prostorih ge. A. Mrak v Goričanah strokovno organizacijski tečaj. Vršila so se zaenkrat samo tri predavanja, katerih se je udeleževalo redno 15 do 20 članov naše skupine. Na prvem predavanju je predaval tov. Joško Rozman iz Ljubljane o delu v strokovni organizaciji, na drugem tov. Peter Lombardo o naši socialni zakonodaji, na tretjem pa dr. Pokorn iz Skofje Loke o sedanjem družabnem redu. Vsem tovarišem, ki so se tečaja udeleževali, ostanejo ta tri predavanja v trajno koristnem spominu in bomo ako bo le mogoče v kratkem priredili še par predavanj. Zahvaljujemo se tov. predavateljem, zlasti dr. Pokornu, za njihovo požrtvovalnost in res izčrpno podano tvarino.

Rudarji in kovinarji

Ob priliki seje vodstva JSZ, v nedeljo 22. decembra, se je ob 15 vršila tudi skupna seja strok. odbora rudarjev in kovinarjev. Seje so se udeležili: za skupino kovinarjev Jesenice tov. Ličof Frane iz Javornika, Svetina Ciril iz Tržiča, Potočnik Janez iz Kamnika, Slever Jernej, zastopnik guštanjske skupine se je opravičil. Za rudarske skupine so se seje udeležili: iz Trbovelj: tov. Križnik Filip in Dolar Jože, Ustar Vinko iz Zagorja, Diačić Lojze iz Laškega in strok. tajnik kovinarjev tov. Rezman. Sejo je vodil tov. Križnik Filip.

Seja je obravnavala vprašanje volitev delavskih obratnih zaupnikov, ki pridejo predvsem v

poštev za kovinarske obrate, sanacijo pok. zavarovanja bratovskih skladnic, stanje in delo kovinarske internacionale itd. Zastopniki skupin pa so podali poročila o delu in razvoju njihovih krajevnih skupin. Seja je trajala nad tri ure in je v izčrpnih poročilih in debati pokazala vso resnost, s katero delajo naši tovariši po skupinah za naš krščanski delavski pokret. Kar je pa najbolj važno, je to, da nam s tem delom raste kader res pravih strokovničarjev, ki svoje delo tudi v najtežjih trenutkih popolnoma obvladajo. Čim več si jih bomo vzgojili, tem lažje bo delavstvo uveljavljalo svoje pravice.

V januarju vsi na agitacijo za pridobivanje novih naročnikov za »Delavsko Pravico«. Vsak član naj pridobi vsaj enega novega naročnika. Zahtevajte v vsakem lokalnu, katerega obiskujete, da imajo naročeno »Delavsko Pravico«. Uredite, da se bo prodajala »Delavska Pravica« tudi v vsaki trafiki.

Tisk je danes zelo važen faktor, zato vsi na delo, da naš delavski tisk uveljavimo in ga razširimo širom naše Slovenije. Vsak delavec in nameščenec mora biti tudi naročnik

»Delavske Pravice«!

Tovariši!

Posečajte knjižnico Delavske zbornice!

Proti nizki izposojnini dobite naj-
različnejšo literaturo. // Knjižnica
izposojuje knjige tudi na deželo. //

V teh težkih dneh bo zdržal in si ustvaril boljšo
bodočnost le izobražen delavec. Čim več bo tedaj
izobraženih in zavednih delavcev, tem prej si bo
delavstvo uveljavilo svoje pravice.

Rudarji

Hrastnik. Komaj smo dobro stopili v novo leto, se je pripetila smrtna nesreča v rudniku, ki je zahtevala mlado življenje 22letnega fanta Smolliča Viktorja. Iz še nepojasnjenega vzroka je padel z vozičkom v jašek ter si zlomil tilnik. Pred tremi meseci je prišel od vojakov in se je nameraval poročiti, toda prišlo je drugače. Bil je miren in trezen fant, ki je ljubil planine. Bog mu bodi milosten sodnik!

Zagorje. V nedeljo, dne 5. januarja se je vršil sestanek skupine rudarjev v dvorani Zadrúžnega doma. Poročalo se je o zadnji vodstveni seji v Ljubljani in seji strokovnega odbora kovinarjev in rudarjev ter o delu domače skupine. Sprejet je bil tudi pravilnik za članstvo skupine za primer bolezni in drugih potrebah našega članstva, ki bo razglašen na oglasni deski v našem tajništvu, kjer bo imel priliko vsak član si ga ogledati in se po njem ravnati. Članstvo je vzelo vsa poročila z zadovoljstvom na znanje. Poseglo je tudi živahno v debato!

Izredni občni zbor mariborskega starešinstva

Mariborsko kat. akademsko starešinstvo, ki se je pod vodstvom septembra izvoljenega odbora na sestanku vseh štajerskih starešin, dne 23. novembra tako odločno postavilo za enotnost kat. delavskih vrst, je imelo dne 19. decembra izredni občni zbor. S 26 glasovi proti 16 je bil zopet izvoljen stari odbor s to razliko, da je bil namesto prof. Ivana Prijatelja izvoljen za prvega podpredsednika p. dr. Stanko Aljančič, dočim je predsedstvo prevzel zopet sodnik dr. Mirko Kežar, tajniške posle prof. Jan Šedivy, blagajniške pa inž. France Skarabot.

Delavska fronta v Mariboru

V soboto je izšla prva številka »Delavske fronte«, o kateri se je v naših vrstah že veliko govorilo. List ni glasilo nobene strokovne delavske organizacije. O teh se izraža list sam v sledeči notici: Kaj sodimo o strokovnih organizacijah. To bodo vsi, ki delujejo v strokovnih organizacijah, iskali v našem listu takoj v prvi številki. Da ne bo treba kakega ugibanja in ker tudi mi nečemo v tem oziru, da se lojimo slepe miši, vam kar povemo: To je vaša zadeva, delavci. Nihče naj se ne vtika v to, kakor vi sami. Kdor je od stroke, pozna položaj, ta tudi ve, kako se je najbolje boriti za uspehe v dotični stroki. Vsi, ki bodo na tak način hoteli delavcu pomagati do boljšega življenja, bodo v nas našli svojega prijatelja in podpornika. Smo za eno delavsko organizacijo, ki naj se peča le s strokovnimi vprašanji delavstva. Če hočemo v razširjenju enotno fronto delavstva, jo moramo samoposebi zahtevati tudi v strokovnem oziru.

Nabavna in prodajna zadruga Rečica pri Laškem

Kje je logika?

»Slovenec piše v svoji številki z dne 5. januarja o načelih stanovske organizacije, kakor jo v krščanski človeški družbi uči in priporoča papeška okrožnica Quadagesimo anno. Pisec članka si očitno ni na jasnem, da se da zlorabljeni na svetu vse od najsvetejšega do najnižjega. Lahko se zlorabljuje zakramenti, lahko se zlorabljuje Cerkev, lahko se zlorabljuje tudi papeške okrožnice, pa če so še tako lepe in še tako globokoumne.

Pisec članka je nedvomno skrbno prebral božično številko »Del. Pravice«, za kar smo mu iz srea hvaležni, ker je gotovo, da je takrat bral res nekaj lepega. Pri tem čitanju pa se je spotaknil ob članka na 4. in 7. strani omenjene številke. V obeh člankih je bral o stanovski organizaciji, kakor bi imela biti uvedena v vseh krščanskih državah. V prvem članku je bil govor o stanovski organizaciji gospodarskega življenja v smislu okrožnice Quadagesimo anno. V drugem članku je prav tako govor o stanovski organizaciji, toda ne o tisti, kakršna bi imela biti, ampak o tisti, ki so jo zasnovali oni, ki hočejo pod okriljem Pijeve delavske okrožnice Quadagesimo anno ustanoviti sicer stanovsko državo, toda ne v smislu papeževe okrožnice, ampak v smislu absolutističnega režima naše južne sosedje. Za tako stanovsko državo se seveda ne moremo ogrevati, ker je papež Leon XIII. v svojih okrožnicah poudarjal pač demokracijo ali slovensko povedano sodelovanje ljudstva, ni pa poudarjal absolutizma kot edino zveličavno načelo. In na tej boleznini se nam zdi, da bolega stanovska ureditev države v naši južni sosesčini ali če rečemo na kratko — »stanovščina«.

Mladina poroča

Kranj. Na Stefanovo smo pri nas proslavili 70-letnico rojstva dr. J. E. Kreka. Iz bogatega spreda moramo zlasti pohvalno omeniti nastop pevskega okteta JSZ z Javornika, ki je za svoje lepo petje žel viharo odobravanje, dalje gled. igravca Petka Malca, katerega recitacija Župančičeve »Dume« nam je zaradi svoje umetniške podanosti in elementarne sile udarila v dušo vso tragiko slovenskega doma in razkropljenih sinov. Akademik lov. Ciril Hudovernik je recitiral »Janezu Evangelistu Kreku« Otona Župančiča. Globok in izklesan govor o pok. Kreku je imel tov. Janez Pestotnik, ki je zlasti poudaril, da vprav delavska mladina hoče postaviti Kreku najtrajnejši spomenik s tem, da bo nadaljevala in dovršila njegovo delo med Slovenci. Tov. Mejač je preprosto in čisto delavsko deklamiral p. Krizostoma »Kruha nam dajte«, prav dovršeno recitacijo nam je podal tudi tov. Mirko Brezar. Ob koncu so člani MZ zaigrali še 4. prizor Skrbinškovega »Hlapca Jerneja«, ki je živa podoba slovenskega delavca. Krekove proslave so se udeležili samo delavci in mali ljudje iz mesta in okolice, dočim nismo videli med udeleženci prav nobenega zastopnika kranjske purgarije, tudi tako zvanih »naših« ljudi ne... Morda ne smatrajo več za potrebno, da se spomnijo njega, ki je ustvaril vse slovensko zadrúžništvo in prosveto. Veseli nas le, da je Krekova misel ostala ista vsaj med delavstvom in preprostim kmetiskim ljudstvom, ki bo tudi njegov boj nadaljevalo in dovršilo.

To in ono

Kdo je priporočal »Delavsko Pravico«? Ob novem letu se navadno priporoča časopisje v naročbo. To se je zgodilo tudi letos. Mi moremo hvaležnost izkazati s protiuslugo le tistemu, kdor je priporočal tudi »Delavsko Pravico«. Na bojkot »Delavske Pravice« odgovorimo prav tako mi. Kdor ne pozna kršč. soc. delavskega gibanja, njegove organizacije in »Delavske Pravice«, ne zasluži prav nobene naše podpore.

Ljubljana — »Zmaj«. 6. jan. sta se poročila tov. Verbič Franc in tov. Havčnik Francka. Bila sta zavedna in delovna člana naše skupine. Želimo jima obilo sreče in božjega blagoslova.

Celje. V sredo 15. januarja točno ob osmih zvečer predavanje v Delavski zbornici. G. prof. Bitenc ima svoje tretje predavanje! Vsi! Točno!

Članek »Nova uredba o borzah dela« smo morali zaradi pomanjkanja prostora prihraniti za prihodnjic. — Uredništvo.

Vsem bralcem in bralkam »Delavske Pravice« želi blagoslovljeno novo leto 1936

France Dolinar
čevljar

Puštal, Škofja Loka

Svojim cenjenim odjemalcem želi
srečno novo leto 1936

Ivan Kobal, pekarna

Škofja Loka, kolodvor

Svojim cenjenim gostom želim
srečno novo leto 1936

Peter Zakotnik

gostilnica

Škofja Loka, kolodvor

Srečno novo leto 1936 želi vsem
svojim odjemalcem in se priporoča

Josip Weis

Maribor

Aleksandrova cesta 26

Mariborsko delavstvo

kupuje v knjigarnah in prodajalnah

Tiskarne sv. Cirila

Koroška c. 5 Aleksandrova c. 6
Trg Kralja Petra 4

Zakaj? Zato:
dobro blago — nizke cene!

Samo STOLI

iz upognjenega
lesa združujejo
največjo ele-
ganco z izredno
odpornostjo in
trpežnostjo.

REMEC-Co.

KAMNIK

Zahtevajte v vseh pohištvenih trgovinah le naše blago